

lemmel az ágakra felhágta; és tollaikat lanyhúzván szározzan mosdottak. Ezek a Méheknél is inkább Előljárójokra figyelmeztetés madár teremtmények a' tanuló iffjakat az engedelmességre méltán inthetik!!! (Haza tudósítások 1807. 107—8. ll.)

Közlő RADNÓTI DEZSŐ.

40. *Kigyó ölés.* Egy utazó a Jöreménység fokánál tapasztalta, hogy ott némelyek úgy ölik meg a' kigyót, hogy a pipaszárlyukán egy fűszálat keresztül vonnak, és az abban lévő keserű nedvességtől bemázlódott fűszálat a' kigyó szájába dugják, a' melly e' miatt azonnal megdöglik. A kigyónak a pipaszárban összegyűlt nedvvel való megölése Magyarországon nem újság. (Magyar Kurir. 1804. 247. l.) Sz. G.

41. »Erdélyben-is igen nagy kelete kezdett már a Savanyó és más egyszersmind feredő vizeknek lenni. Ezekről elég bővön irt leg-közelebb Fridvaldszky János most Fő-Esperest és Apát Ur; de a miket elhagyott, azokról ezt írhatom. Már a Gyergyai, Gyógyi, Homoródi, Rodnai vizeket palatzkokba kezdik sokan hordozni városokra, eladás végett és sok szép pénz szaporán egybe gyűjtenek vélek. — Kolosvár háta megett a Czégényi határon vagyon más víz. Ennek kivált míg szokást kap az ember, alkalmatlan az itala, de leghatható-

sobbnak tartatik. Ebből Stokker Lőrintz Doktor Ur fözetett volt legelőször Angliát s hatathatósabbnak tartotta, mint a más országát: tsendesebben, de többször hajtotta a véle élet. Ezen viznél sokan ferednek-is nagy haszonnal. Híresedése pedig legelőször onnan lett: hogy egy Uri ember egy szép lovát, melly nagyon kehes és végtére szaparnitzás-is vala, főbe akará veretni, hogy több lovait-is meg ne vesztegetné nyavalyájával; azonban egy szegény ember kéré, hogy ne veretné főbe, adná neki szerentsét próbálni; tavasz kezdetén lévén a dolog s nem lévén a szegény embernek semmi takarmányja, ki-tsapá a lovat a' tájra, a hol ezen Czégényi tótsa vala; az alatt orvosságok után jára és tudakozódék; egy két hét múlva kimenvén a szám kivetett lovához, alig esméré azt-meg, úgy megépült vala. Elhagyá tehát az orvoslást, és naponként lesni kezdé, hogy mit rágná s mit hőrpölne inkább ottan; s feltalálá, hogy a békója miá nem férhetvén oda, a hol itatni szoktak, tehát elkénszeredve azon tótsából ivott. Annak-utánna sok marhákat gyógyítottak onnét, a míg osztán az elkénszeredett, Orvosra s orvosságokra nem költethető emberek magokon-is tapasztalgatták. S ma már igen híres viz. Ezt is antalkokban s pintze-tokokban hordozzák széllyel.« (M. Hirmondó 1781. 761—2. l.) Sz. K.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Természettudományi estélyek az 1887-ik évben.

Klupathy Jenő januárius 21-ikén bemutatván az egyetem új fizikai intézetét, a »Fizikai kísérletek hajdan és most« czímen tartott előadásában megismertette a jelelenlegi fizikai eszközöket, melyekkel pár perc alatt szemléltethetni mindazt, a mit a régieknek hosszú idő és nagy fáradság árán sem mindig sikerült. Ilyen a szénsavat folyósító, a Boyle-Mariotte-törvényt igazoló készülék, az apró időközök mérését végző eszköz stb. (Megjelent az 1888. évi januáriusi Pótfüzetben.)

Csapodi István »Az egyiptomi szemgyuladás«-ról április 1-én tartott előadásában előadván e betegség történetét, megismerteti székhelyét, mely a szem köthártyáját, lefolyását, az a veszedelmet, melylyel az embert fenyegeti, továbbá elsorolja a köteleességeket, melyek a beteg környezőire hárulnak, hogy ennek a bajnak elejét vegyék, s végül előadja a baj orvoslásának módját. (Megjelent az 1887. évi májusi füzetben.)

Szabó József »A budapesti ásványtani intézet százados története és jelen állapota« czímen november 4-ikén bemutatta az egyetemi új ásványtani intézetet. 1780-tól kezdődő történetében négy korszakot különböztet meg, mely idő alatt Piller, Schönbauer, Schuster, Reisinger, Szabó, Peters és újra Szabó voltak az ásványtan tanárai. Részletesen ismerteti és méltatja azokat a gyűjteményeket, melyekből az egyetemi ásványtani intézet mai gyűjteménye keletkezett, kiterjeszkedik az ásványoknak az egyes korszakokban való számára és viszontagságára, végül megismerteti az intézet mai berendezését. (Megjelent a Pótfüzetek januáriusi és áprilisi számában.)

Kosutány Tamás »A szén körútja a természetben« czímen decz. 9-ikén tartott egy előadást. Ismerteti a szénnek változatait: a gyémántot, grafitot, kőszén, a szén vegyületeit, kiválóan a szénsavat; vázolja azt a szerepet, melyet a szén a természetben végez: miként bontja fel a növény a napsugarak hatása alatt a szénsavat s alakítja a szénét saját testévé; miként

használják fel az állatok a szabadabb vált oxigént életük fentartására, s ismét szén-savat lehelnek vissza a levegőbe. (Bővebben a jelen füzetben.)

P a s z l a v s z k y J ó z s e f »A magas hegyek életéről« december 23-ikán tartott előadásában első sorban a szerveetlen világ életét vizsgálta, különösen a zivataroknak, a pataknak a működését; azután röviden tárgyalta a szerves élet tényezőit a magasságok szerint s az ezekhez alkalmazkodó növényi és állati élet legkiválóbb alakjait. Megismerteti a hegyi, alpesi és havasi öv kiváló képviselőit: a jégmadarat, vízi rigót; a szép színével kitűnő Tichodroma-t; a télen fehér bundába öltözködő havasi nyulat, a havasi fajtót, a szakálos saskeselyűt, a havat feketére festő rovarkát, a Desoria glacialist, és a vörös havat előidéző moszatot, a Sphaerella nivalist. Előadja azt a harczot, melyet az állatok és a növények az élet és a faj fenntartásáért a magasban vívnak.

Választmányi ülés 1888. jan. 11-ikén. A titkár felolvassa a pénztár és a könyvtár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését, melyből kiderül, hogy a bizottságok mind a pénztárban, mind a könyvtárban mindent rendben talált.

A titkár előterjeszti a forgótöke 1887-ik évi bevételeit és kiadásait, összehasonlítva az előiránnyal és az 1886-ik évi bevétel-ekkel és kiadásokkal. Kiténik ebből, hogy a bevétel 30,133 frt 83 kr., a kiadás pedig 25,675 frt 33 kr.; s így a pénztári maradék 4458 frt 50 kr. Tekintve ezt a kedvező eredményt, ajánlja, hogy 2000 frt az alaptökéhez csatoltassék, a többi pedig vitessék át az 1888-ik évre. — A választmány a jelentést örömdetes tudomásul veszi, s elhatározza, hogy 2000 (két ezer) forint az alaptökéhez csatoltassék.

A titkár előterjeszti az 1888. januárius 18-ikán tartandó közgyűlés napirendjét; továbbá az alapszabályok 17. §-a értelmében 1887. végén kilépő választmányi tagok helyett megválasztásra ajánlottakat szakok szerint és betűrendben. — Elfogadtatik.

A titkár előterjeszti Dr. Than Sándor levelét, melyben nagyobb mennyiségű könyvet ajánl fel a Társulat könyvtárának. — A választmány az ajándékokat köszönettel fogadja és az átvétellel a titkárságot megbízza.

A titkár előterjeszti, hogy a Bergeni »Museum« Norvégiából csereviszonyba öhajjt lépni a Társulattal, a »Bergens Museums Aarsberetning«-et ajánlván föl. — A választmány a cserét elfogadja s a további lépések megtételével a könyvtárnokot bízza meg.

A titkár elszomorodva jelenti, hogy a

mult választmányi ülés óta öt rendes tag haláláról értesült; meghalt Tanárky Gedeon nyug. államtitkár Budapesten; Goda Sándor kasznár, Győr-Szemerén; Osterlamm Szilárd orvos, Budapesten; Porges Lajos, Budapesten és Zsolnay János orvos, Győr-Szent-Mártonban. — Szomorú tudomásul van.

Kilépéseket bejelentették 70-en. — Tudomásul van.

A jegyző felolvassa az új tagokul ajánlottakat: Dr. Bálint Sándor, e. tanársegéd Kolosvár, (ajánlja Entz G.); Benke Elek, tanító Solt, (Lengyel I.); Béry Lajos, kir. törvényszéki irnok Szombathely, (Kovács Zs.); Bodola Lajos, műegy. repetitor Budapest, (Szily K.); Börzönyi Arnold, tanár Győr, (Simon T.); Bruckmann János, állatorvos Zomba, (Poór E.); Dr. Dunsits Dezső, ügyvéd Mező-Túr, (Somogyi I.); Fauser Géza, okl. gyógyszerész Budapest, (Neumann Zs.); Gärtner Sándor, ügyvéd Budapest (Ilosvay L.); Helm Ervin, erdőmester Cserépfalu, (Firbás N.); Hoffman Jolán, tanítónő Budapest, (Bartoniék G.); Dr. Kerényi Károly, m. főorvos Veszprém, (Takács J.); Kiszner Albert, bizt. társ. felügyelő Erdő-Tarcsa, (Láng F.); Kovács Árpád, mérnök Budapest, (Antalfy A.); Dr. Kunz Jenő, ügyvéd Budapest, (Bárány Eötvös L.); Lampért János, ügyvéd Felső-Vissó, (Jura J.); Ifj. Latinovics János, birtokos Budapest, (Szenger E.); Lauer József, tanító Kisbér, (Keserű J.); Dr. Mártonfi Lajos, tanár Szamosujvár, (Krenner J. és Koch A.); Dr. Medveczky Frigyes, egyetemi tanár Budapest, (Lengyel B.); Melczter Gusztáv, tanárjelölt Budapest, (Ráth A. L.); Mesko Miklós, sz. orvos Budapest, (Ráth A. L.); Mihály Jenő, ügyvéd Tata, (Székely R.); Miklóssy Sándor, tanár M.-Sziget, (Feld V.); Miller Gyula, tanár M.-Sziget (Feld V.); Pékh József, főerdész Vác, (Lengyel I.); Posszert Emil, uradalmi tisztt Beodra, (Pintér G.); Priviczky Ede, m. k. főaranyválasztó Körömcz, (Kubacska H.); Schichtancz Armin, tanító Budapest, (Kont Gy.); Dr. Schützenberger Endre, orvos Dunaföldvár, (Pap K.); Schwicker Alfréd, tanárjelölt Budapest (Lengyel B.); Styller Emil, ellenőr Arad, (Sziklay G.); Szarka József, jegyző Hegyfalva, (Kassai J.); Szász Gerő, ev. ref. esperes Kolosvár, (Lengyel I.); Teitlbaum Arthúr, kereskedő Boroszló, (Deér E.); Tóth Elek, tanító Szentest, (Tóth I.); Törs István, m. főerdész Tata, (Székely R.); Vajda Imre, okl. gyógyszerész Budapest, (Neumann Zs.); kik szám szerint 38-an, megválasztattak. Velök a tagok létszáma, levonva a vesztéseket, 5287 lett, köztük 153 alapító és 97 hölgytag van.

K Ö Z G Y Ű L É S.

1888. jan. 18-ikán.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

I.

Az elnök üdvözlí a Társulatnak jelenlevő tagjait, s a közgyűlést, melyen a Társulat 47-ik évi munkásságáról számol be a tisztí kar, megnyitja.

Bemutatja ezután a mult évi közgyűlés hitelesített jegyzőkönyvét s a mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Bernáth József, Schmidt Sándor és Válya Miklós urakat kéri fel.

Előterjesztvén a közgyűlés napirendjét, felhívja az első titkárt, hogy a lefolyt év működéséről szóló jelentését terjessze elő.

II.

TITKÁRI JELENTÉS.

— Lengyel Bélától. —

Tisztelt Közgyűlés!

Társulatunk életében ismét leforgott egy év s a titkárnak ismét meg kell jelennie a Közgyűlés előtt, hogy számot adjon a társulat működéséről. A mult évi közgyűlés megtisztelő bizalma folytán nekem vált kötelességemmé, hogy a lefolyt év történetéről jelentést tegyek. Midőn e kötelességet teljesítendő a t. Közgyűlés elé lépek, mindenekelőtt megragadom az alkalmat arra, hogy e megtisztelő bizalomért, mellyel engem *másodjában* a titkári hivatal élére állítani méltóztatott, leghálásabb köszönetemet tolmácsoljam.

1872-ben viseltem e tisztet s most 15 év múlva, midőn újra hivatalba léptem, a legmelegebb örömrzet fogott el, midőn tapasztaltam: mily óriási haladás mutatkozik társulatunk minden működése terén! A Természettud. Közlöny, a szakülések, a népszerű természettudományi estélyek, a könyvkiadó vállalat . . . mind megannyi hajtásai a törzsnek, melyek már akkor is megvoltak, de azóta erős, életképességtől duzzadó ágakká fejlődtek s évről évre gyümölcsözőbbekké válnak. Tudtuk ezt mindannyian, hiszen láttuk, hogy Társulatunk halad; de e haladást megítélni, annak nagyságát mérlegelni csak az tudhatja igazán, ki — mint én is — másodjában és pedig 15 év múlva ismét a titkári hivatal élére állottam. Megérthető tehát az őszinte öröm, melyet hivatalba lépésemkor éreztem. De senkinek sem adatik meg, hogy az örömet teljességében érezhesse; mindig akad valami, mi azt megzavarja. Nekem is akadt. Hogyan jött létre ama nagy haladás? Kik voltak annak tényezői? Az e kérdésekre adott feleletben rejlik az én aggodalmamnak oka. Utódaim, kik 1872-ben a titkári hivatalban követtek,

1887-ben elődeimmé lettek. Társulatunk fejlesztésében őket illeti meg az érdem orozslánrésze; ők azok, kiknek tapintatos, de szükség esetén erőyes vezetése mellett társulatunk oda fejlődött, a hol ma áll és én midőn tisztelt elődömtől és barátomtól Dr. Fodor Józseftől a titkári állást átvettem, nem kis mértékben aggódtam és aggódom a miatt, vajjon megvannak-e képességeim ily nagy társulat sokoldalú ügyeinek vezetésére? S ha tárgyilagosa bírálatot gyakorlok magam fölött, be kell vallanom, hogy sok tekintetben hátrányban vagyok elődeim mellett, azonban egyben velők a versenyt mégis kiállhatni vélem és ez az, hogy az igyekezet, társulatunkat és annak tevékenységét fejleszteni, bennem is ép oly mértékben megvan, mint megvolt ő bennük. Reményilem, hogy ezen igyekezet mellett méltó utódjukká válhatok, ha ebbeli törekvésemben támogattatom. Kérem ezért úgy tisztársaimat, valamint Társulatunk minden egyes tagját, hogy engemet kötelességem teljesítésében tanácsaikkal és tetteikkel támogatni kegyeskedjenek.

—

Áttérve jelentésemre, mindenekelőtt üléseinkről emlékezem meg.

A lefolyt évben tartottunk 9 választmányi, 8 szakülést és — ide értve a chemiai ciklusos előadásokat is — 17 népszerű természettudományi előadást.

A választmányi ülésekről kevés előterjeszteni valóm van. A választmány nagyobbára a folyó ügyek elintézésével foglalkozott, de e mellett hozott néhány olyan határozatot is, melyek Társulatunk fejlődéstörténetére nem lesznek befolyás nélkül. Ezekről az illető tárgynál fogom jelentésemet megtenni; de bizonyára a tisztársaim helyeslésével találkozom, ha itt e helyen köszönetet mondok a választmányának, melynek tagjai nemes ügyszereettel és odaadó buzgalommal támogatta a tisztí kart kötelessége teljesítésében. És én kérem, ne méltóztassanak köszönetnyilvánításomat egyszerűen udvariasságnak tekinteni, mert én úgy tapasztaltam, hogy választmányi tagjaink nem csupán a megválasztatásból folyó kötelességérzetüknél fogva munkálkodnak Társulatunk javára, hanem ezenfelül oly ügyszereettel és érdeklődéssel viseltetnek a társulati ügyek iránt, minőnél nagyobb semmiféle más társulat választmányánál tapasztalni nem lehet. Ez az oka, hogy köszönetnyilvánításom nem udvariassági forma, hanem a munkásság elismerése.

Szakülésünk volt 9, melyeken 14 előadó 16 tárgyról értekezett, és pedig:

1. Krenner József Sándor »A tigriszemről«.
2. Hazay Gyula »A »József főherceg« nevű cseppkőbarlangról«.
3. Györy István »A cseppfolyós szénsavról és alkalmazásáról«.
4. Örley László »Ritkaságok a nemzeti múzeumból«.
5. Schilberszky Károly »A növényi polyembrionia újabb eseteiről«.
6. Winkler Lajos »A salétromsav és jóhidrogén egymásra való hatásáról«.
7. Lendl Adolf »A rovarok és virágok«.
8. Nuricsán József »Az arzénikum ellenmérgezőle, »A sósav elemzéséről« és »A víz és vízgőz kémiai ázonosságáról«.
9. Frank Ödön »Hazai ásványvizeink bakteriológiai vizsgálatáról«.
10. Perényi József »A mikro-lektonról«.
11. Herman Ottó »Az okszerű halgazdaság feltételeiről«.
12. Ónodi Adolf »A gégetükrészetről«.
13. Karlovszky Géza »Néhány test kristályosításának új módjáról«.
14. Horváth Géza »A paprikában élő rovarokról«.

Az értekezések a természettudományok majdnem minden ágát felkarolták, sőt voltak olyanok is, melyek az orvosi tudományok körébe sorolandók. Szaküleseinak nem mutatnak fel oly eredményt, melyet méltán megvárnának. Ennek okát abban kell keresnünk, hogy tagjaink nagyon is sokfelé igénybe vannak véve. A m. tud. akadémia, a kir. m. természettud. társulat, a földtani társulat, az orvosegyesület s a nem régiben alakult egészségügyi társulat mind megannyi forumai a természettudományoknak és azok, kik e különböző társulatokban munkálkodnak, nagyobbára ugyanazon szakemberek. Lehet-e csodálni, ha egy-egy társulatra kevés jut azok munkásságából?

Mindamellet lehet reménylenünk, hogy e tekintetben is javulni fognak a viszonyok, ha szaküleseiniket megfelelőleg rendezzük és én sürgős teendőim közé sorolom, hogy e tekintetben a szükséges lépéseket megtegyem.

A természettudományok és természet-tudományi ismeretek népszerűsítése és terjesztése érdekében a lefolyt évben nagyon fontos lépést tettünk. Megindultak a népszerű tudományos előadási ciklusok, melyeknek megindítása elé némi aggodalommal tekintettünk. Vajjon fognak-e szaktudásaink sokoldalú elfoglaltságuk mellett még ilyen nem csekély munkára is vállalkozni? Vajjon ki fogják-e elégtíteni a tervezett ciklusos előadások művelt közönségünk igényeit? Számos hasonló kérdés merült fel, melyek

nem ok nélkül költöttek aggodalmat, s melyekre a helyes választ pusztá kombinációk alapján megadni teljes lehetetlennek látszott. De nem is volnánk természetbuvárok, ha e kérdéseket csupán okoskodások alapján igyekeztünk volna megfejteni; követtük ez esetben is az általunk használt tudományos módszer elvét: *kísérletet tettünk*. A kísérletre Dr. Illosvay Lajos tagtársunk vállalkozott, ki a chemia köréből 12 előadásban e tudomány alapelveinek jelenlegi állását kerek képből domborította ki. Tudom, hogy szerénységét sértené, ha itt e helyen az általa tartott ciklusos előadást dicsérem, mire csak azért sem vállalkoznám, mert a már nyomtatás alatt lévő munka rövid időn maga fog szerzője érdemeiről tanúságot tenni. De a mily kevéssé egyezik nézetemmel és felfogásommal, az, hogy valakit leheténél jobban kiemeljek, annál inkább érzem, hogy Társulatunk erkölcsi kötelessége Illosvay Lajos tagtársunknak fáradozásaiért köszönetet nyilvánítani.

Társulatunk eddigéig a természettudományi ismereteket terjesztette, most maguknak a *természettudományoknak* népszerű terjesztését kísérlette meg. A kísérlet fényesen sikerült s e téren úttörő volt Illosvay Lajos. Fogadja fáradozásaiért társulatunk köszönetét. De köszönetet kell mondanom e helyütt a műgyetem ngs. Rektorának is, ki a nemes cél iránt való tekintetből, a műgyetem kémiai termét és eszközeit ez előadások megtartására a legnagyobb készséggel átengedni sziveskedett. Tagtársaink, valamint a főváros művelt közönsége kezdetől végig a legnagyobb érdeklődést tanúsította ezen előadások iránt s ebből meggyőződünk arról, hogy kötelességünké vált ilyen ciklusos előadásokat jövőben is rendezni.

Örömmel jelenthetem, hogy sikerült Bárány Eötvös Loránd egyet. tanárt, társulatunk alelnökét megnyerni, ki a legnagyobb készséggel vállalkozott arra, hogy a januártól husvétig terjedő időben hetenkint egy előadásban a fizikai ismeretek jelenlegi állását megismertesse. Nem kételkedünk abban, hogy a mintaszerűen berendezett és a tudomány minden fegyverével felszerelt intézetben tartandó előadások a legszélesebb körökben fel fogják ébreszteni az érdekeltséget e fontos tudomány — a fizika iránt.

A chemiából tartott előadási sorozaton kívül voltak még népszerű természet-tudományi estélyeink is, melyeken Klupáthy Jenő »Fizikai kísérletek hajdan és ma«, Csapodi István az »Egyiptomi szembetegségről«, Szabó József »Az egyiptomi ásványtani intézet százados története és jelen állapota«-ról, Kosutány Tamás »a szén körjáról a természetben« és Paszjavszy József titkártársam »a magas

hegyek életéről» tartott előadást. Ezen előadásokat is a szokott érdeklődéssel fogadta a közönség s. elismerését minden egyes előadónak nyilvánította. Csatoljunk mi a közönség elismeréséhez a mienket.

Attérek a »Természettudományi Közlönyre«. Ha társulatunkat jelentésem bevezetésében erős, virulós és gazdagon gyümölcsöző fához hasonlítom, akkor a »Természettud. Közlöny« e fának az edényrendszere, mely az éltető nedveket szállítja. A szerkesztőségnek volt is gondja reá, hogy beljé egészséges és hamisítatlan táplálék jusson. Hisszük, hogy folyóiratunk úgy tartalmát mint nyelvezetét illetőleg kiállja még a szigorú bírálatot is. Közlönyünk 19-ik kötete jelent meg a lefolyt évben 33¹/₄ íven 84 rajzzal s kerekszámában hatod fél ezer példányban küldtük szét. Valóban tekintélyes szám, de meg lehetünk-e vele elégedve? Ha párhuzamot vonunk Közlönyünk és más tudományos folyóiratok kelendősége között, akkor az eredmény kielégíthet bennünket; de ha a szétküldött példányok számát hazánk népességével állítjuk szembe, akkor az eredmény kisebb ugyan, de nem aggasztó, mert Közlönyünk — habár lassan — de évről évre tért hódít magának.

A »Népszerű természettudományi előadások gyűjteménye«-nek megjelent a X-ik kötete. E kötet 16¹/₈ íven 45 ábrával magában foglalja K o n t G y u l a, D o l l i n g e r G y u l a, K l u g N á n d o r és R ó z s a h e g y i A l a d á r uraknak összesen hét előadását. A vállalatnak 2250 előfizetője volt.

E tárggyal kapcsolatban a választmányunk egyik fontosabb határozatáról kell jelentést tennem.

A szerkesztők előterjesztésére a választmány elhatározta, hogy a »Népszerű természettudományi előadások gyűjteménye« 1888. január 1-sejével címét, alakját megváltoztassa és tartalmát kibővítsé. Alakja az eddigi kis 8-ad rétt helyett, a Természettudományi Közlöny formátuma lesz; czíme pedig: »Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz«. Terjedelme az eddigi 15 kis ív helyett 12 Közlönyformájabeli ív lesz, mely pontos számítás szerint az eddigi kis ívekből 28-nak felel meg. A terjedelem tehát ezentul majd kétszer oly nagy lesz mint eddig volt. Magában fogja foglalni, mint eddig, a népszerű természettudományi előadásokat s ezenfelül új rovata is lesz: »Természettudományi mozgalmak« czímmel, a mely a természettudományoknak fontosabb haladásait beereszkedőbb módon fogja ismertetni s az itthon termelt hasonfajta apróbb dolgozatoknak is tért fog nyitni. Megjelenik évnegyedenként háromfesz füzetekben. A Pótfüzetekre, úgy mint eddig a Népszerű természettudományi előadások gyűjteményére, 1 frttal lehet előfizetni.

E változtatás meg van okolva a következőkkel: Szükséges, hogy a Népszerű természettudományi előadások gyűjteménye, mely eddig különálló kiadvány volt, szoros kapcsolatban álljon főkiadványunkkal, a »Természettudományi Közlöny«-nyel. A Közlönynek viszont szüksége van pótfüzetekre, hogy pótolja mindazt, a mi a Közlönyben térszűke miatt helyet nem találhatott, s a minek megismertetése viszonyaink között szükségesnek mutatkozik. Nagy fontosságot kell tulajdonítanunk a »Tudományos mozgalmak« című rovatnak is. Középségs iskolai tanárainknak csak kis része van oly helyzetben, hogy a külföldi tudományos szakirodalmat figyelemmel kísérheti. Nem minden iskola könyvtára nyújt erre alkalmat és sok esetben a tanár jóformán csak a Természettudományi Közlönyre van utalva, hogy a természettudományi eseményekről tájékozást merítsen. Azért eljöttnek hittük az időt és a választmány egyetértett velünk, hogy tagtársainknak, kik a természettudományi mozgalmak iránt mélyebben érdeklődnek, módot nyújtsunk igényeiket ez irányban is kielégíthetni.

A »Pótfüzetek«-kel nem csekélyebb szolgálatot véltünk tenni buvárainknak is, kivált a fiatalabbknak, a kezdőknek. Középségs iskolai tanárok elfoglaltságuk mellett csak ritkábban szentelhetik idejüket nagyobb szabású tudományos buvárlat végezésére; de bizonyára vannak számos apróbb észleleteik és megfigyeléseik, melyek megérdemelnék, hogy nyilvánosságra jussanak. Felsőbb iskoláink intézeteiben évenként készülnek apróbb tudományos dolgozatok, melyeket fiatal buvárok tanáraik javaslatára és azok vezetése alatt végeznek. E dolgozatok egy része eddig a m. tud. akadémiában tétetett közzé, hova nézetem szerint azok nem valók, mert az akadémia mint a tudományok legfelsőbb foruma a maga céljaira nem értékesíthet oly kisebb dolgozatokat, mint a minők a tanítványoké a legjobb igyekezet mellett is szoktak lenni. Egyébiránt e dolgozatoknak csak csekély része látott napvilágot az akadémiában; nagyobb részük a nyilvánosság számára elveszett, mert nem volt folyóirat, melyben őket közzé lehetett volna tenni. E hiányt pótolják a Pótfüzetek, mert tért nyitnak az e fajta dolgozatoknak, észleléseknek és megfigyeléseknek közzétételére.

Nem kétlem, hogy a t. Közgyűlés helyesléssel fogadja a választmány határozatát, és hogy tagtársaink örömmel fogják venni a »Pótfüzeteket«, melynek első számát van szerencsém bemutatni.

A természettudományi könyvkadó vállalatnak V-ik ciklusa a lefolyt évben H e r m a n O t t ó munkájával »A magyar halászat könyve«-vel befejeztetett. Her-

man Ottó tagtársunk munkájának megjelenése alkalmából Társulatunkat becses ajándékkal lepté meg. A Társulat könyvtára részére ajándékozta Petényi Salmón-nak a magyar halakra vonatkozó összes jegyzeteit, továbbá a saját utazási naplóját, a szerszámokra és mesterszavakra vonatkozó úti jegyzőkönyveit, a halakra vonatkozó vázlatkönyvét, halászszerszámrajzokat, magyarázatokat, történeti adatokat stb., összesen 20 füzetben. E becses ajándékért a választmány köszönetet szavazott az adományozónak. Az V-ik ciklus aláíróinak ígértünk 150 ívet, adtunk 165 nagy ívet, mely a kisebb rendes formátumra számítva, 217 ívnek felel meg 1079 rajzzal és 40 műlappal díszítve. Ebből esik »Az elektromosság és mágnesség«-re 54 $\frac{1}{2}$ ív, 579 rajz és 18 tábla, »A khínai birodalom leírása«-ra 56 ív, 200 rajz és 1 tábla, »A magyar halászat könyvé«-re 54 $\frac{1}{2}$ ív, 300 rajz, 9 tábla és 12 műlap.

A három műnek beltartalmáról fölösleges lenne megemlékezni; hiszen az utoljára megjelent munka is csaknem egy éve közkezen forog s mindannyian tudjuk, hogy a többiekkel egyetemben mily fényesen állotta ki a bírálatot.

Megindítottuk e vállalat VI-ik ciklusát. Felhívtuk tagtársaink figyelmét e ciklus kiadványaira és örömmel jelenthetem, hogy a már eddig beérkezett aláírások pénzügyileg biztosítják vállalatunkat. E vállalatnak jelenleg 1304 aláírója van.

A Könyvkiadó bizottság elhatározta, hogy a népszerű természettudományi munkák kiadásánál e ciklusban kisebb súlyt fektet a nagyobb terjedelmű, rajzokkal gazdagon illusztrált művekre. Ezek helyett inkább kisebb alakú, 15—18 nyomtatott ívre terjedő, a szükséges rajzokkal illusztrált munkákat ad ki; de míg az utóbbi ciklus fényesen kiállított munkái összesen 160 ívet tesznek, addig a kisebb alakú kiadványok összesen körülbelül 280 ívre terjedhetnek. Az V-ik ciklus aláírói kaptak három év alatt három nagy terjedelmű munkát négy kötetben, a VI-ik ciklus aláírói három év alatt fognak kapni körülbelül 18 munkát, 18 kötetben. Egy kis természettudományi könyvtárt!

A bizottság javaslatát a választmány jóváhagyta.

Társulatunknak nem a nyereszkesedés lebegett szeme előtt, midőn e vállalatot megindította, hanem czélja volt az, hogy a természettudományi ismereteket terjessze. Választmányát az utóbbi években a m. tud. akadémia évi 2000 frtnyi segéllyel támogatta s csak ez által vált lehetségessé oly díszes munkákat kiadnunk, melyeknek a külföldi hasonnemű munkákkal versenyezhetnek; és e munkákat adta a Társulat előfizetőiknek

oly áron, mely mesésen csekély. »Az elektromosság és mágnesség«, »A khínai birodalom leírása«, »A magyar halászat könyve« díszesen kötve egyenként 6 frt! Van-e oly kiadó — nem nálunk, de a külföldön is — ki ily munkákat, ily kiállítással ennyi pénzért adhatna?! Pedig míg nálunk e munkáknak csak 2000 vevője volt, addig a külföldi kiadó 15—20 ezer vevőre számíthat!

Társulatunk tehát — mint a mondottakból kitétnék — nem nyereszkesedett e kiadványokon, sőt ellenkezőleg nagy áldozatokat hozott; áldozatokat, melyek túllépik pénzügyi erejét. Az ötödik ciklus pénztári mérlege 11,000 frt hiányt tüntet fel, melynek fedezetére szolgálnak e ciklus fennmaradt példányai. Reméljük, hogy e példányokat, úgy mint más kiadványainkat lassanként értékesíthetjük és így idő múltán megtérül a hiány, melyet egyelőre a vállalat előbbi ciklusainak a választmány határozata értelmében e czélra félretett tiszta jövedelméből fedeztünk. E nagy áldozatot *egyszer* meghozni, nézetem szerint nemcsak hiba nem volt, hanem kötelesség. Kellott gondoskodnunk arról, hogy a magyar olvasó közönség az ilyen természettudományi diszmunkákat illetőleg ne legyen egyenesen a külföldi irodalomra utalva, hanem hogy itthon is megtalálja legalább egy részét annak, a mit e tekintetben kíván. Meg kellett czáfolnunk azt a hitet, mintha mi nem tudnánk saját erőnkéből oly munkákat kiállítani, melyek nemcsak beltartalmukkal, hanem technikai kiállításukkal is versenyeznek külföldi hasonló kiadványokkal.

Tekintve azonban a Társulat pénzügyi erejét, az ilyenmű művek kiadását folytatni mégsem lehet. Nem mondtunk le arról, hogy egy-egy díszes kiállítású munkát, a mely erre alkalmas, ki ne adnánk, de egyelőre le kellett mondanunk az ilyen munkák tömeges kiadásáról.

De van a kérdésnek más oldala is.

Nézetem szerint arra kell törekednünk, hogy az általunk kiadandó munkák *eredeti* dolgozatok legyenek, ne pedig idegen termékek. Hogy miért? talán fölösleges is indokolni. Az a nemzet, mely ismereteit másoktól veszi, mely a tudomány és művészet terén idegen nagyságok után indul, szükségképen idegen befolyás alatt áll. Arra kell tehát törekednünk, hogy ne csak a politikában, de a tudományokban és művészetekben és ezzel együtt az iparban függetlenek legyünk. A mi a tudományos műveltséget illeti, Társulatunk is hozzá kíván járulni, hogy a természettudományok terén mielőbb önállókká váljunk és ennek egyik eszköze az, ha nem csupán idegen irodalmi termékeket fordítunk és dolgozunk át, hanem önálló, eredeti munkákat adunk ki. Nagy ugrás lenne, ha mindjárt nagyszabású

és nagyterjedelmű eredeti munkák kiadását tervezni, mert ilyenek létesítésére a természettudományok minden ágából a legközelebbi jövőben nincs kilátásunk. Egyébiránt mint mindenben, a haladás itt is csak fokozatos lehet és ha egykor elérjük azt, hogy Könyvkiadó vállalatunk kiadványai kisebb eredeti művekből kerülnek ki, akkor nem messze lesz az az idő, mikor nagyobb szabású munkákat is várhatunk.

A vállalat három első kötete: »A chemia alapelvei« Ilosvay Lajos-tól, »A halászgazdaság alapelvei« Herman Ottó-tól és az »Óceán« Krümmel-től Csopely László fordításában rövid idő alatt elhagyja a sajtót.

Az országos segély költségén megjelent a lefolyt évben Simonkay Lajos munkája: »Erdély edényes flórájának helyesbített foglalata«. A munka 45¹/₂ ívre terjed. Erdély flórájáról elég anyag gyűlt fel az irodalomban, de a régóta felhalmozódó adatok sem összegyűjtve, sem bírálattal feldolgozva nem voltak. Simonkay Lajos tagtársunk vállalkozott a nagy munkára. Összehasonlította saját gyűjtései és észleletei alapján a valót az irodalom adataival és ekként »helyesbítette« az eddig meglévő adatokat. Fáradozásainak jutalma az elismerés, melyben szaktársai munkáját osztatlanul részesítik.

Ezen kívül jelenthetem, hogy Entz Géza »A véglényekről« szóló munkájának első kötete magyar és német nyelven megjelent. A mű 60 ívre terjed s nagy tudományos apparattal készített. A szakemberek méltányolni fogják Entz Géza tagtársunk beható tanulmányát és a nehézségeket leküzdő, kitartó munkásságát, melyből jelentékeny részt áldozott e munka létesítésére. Társulatunkkal együtt hálára vannak kötelezve Semsey Andor, tiszteleti tagunk iránt, ki — mint az a mult közgyűlésen is jelentetett — áldozatkészséggel lehetővé tette e munka megírását és kiadását.

Újabb megbízásokat a lefolyt évben keveset adhattunk, mert a készülöben lévő tudományos munkák az országos segélyt csaknem teljesen kimerítik. A mi ez alából rendelkezésünkre áll, nem lett volna elég arra, hogy nagyobb megbízást adhasunk, pedig Herman Ottó tagtársunk ajánlkozott egy a »Madarak«-at tárgyaló nagyobb munka megírására. És ismét Semsey Andor úr volt az, ki már oly sok ízben, úgy most is nemes bőkezűséggel és ismert áldozatkészséggel lehetővé tette, hogy Herman Ottó tagtársunkat az általa ajánlott, nagyobb szabású népszerű munka megírásával megbízhassuk. Semsey úr kijelentette, hogy ha Társulatunk az ajánlkózást elfogadja és a vállalkozást meg-

indítja, akkor ő 1889-től kezdve e munka előmozdítása és megvalósítása érdekében körülbelül négy esztendőn át, mely idő alatt a munka az ajánlat értelmében valószínűleg elkészül, évenként 2000 frttal fogja Társulatunkat támogatni.

E kettős ajánlattal szemben könnyű volt a választmánynak határozatot hozni. Semsey Andor úrnak nagylelkű ajánlatát hálás köszönettel fogadta és Herman Ottót a nevezett munka elkészítésével megbízván, elhatározta, hogy 1888-ra az országos segélyből 2000 frtot fog a Közgyűlés jóváhagyásával e célra fordítani.

Ezzel t. Közgyűlés indokolva van az is, hogy a választmány miért állott el ez alkalommal a szokásos nyílt pályázat hirdetésétől: Nem akarta a bizonyost a bizonytalan kedvéért kockáztatni. Herman Ottó, e népszerű természettudományi írónk tollából kikerült munkák biztosítékai annak, hogy megbízatását Társulatunk igényeinek megfelelően fogja teljesíteni.

Társulatunknak tudományos munkákkal megbízottai közül elvesztettük a lefolyt esztendőben Hazay Gyulát, ki a magyarországi molluszkák monografiájának megírásával volt megbízva s ki szívvel-lélekkel dolgozott a maga elé tűzött feladat megoldásán. Élete virágában ragadta el a halál. Nagy szorgalommal gyűjtött és szigorú tudományos kritikával összeállított gyűjteményét Társulatunk javaslatára a magyar nemzeti múzeum vette meg.

A t. Közgyűlés bizonyára emlékszik, hogy boldogult Tömösváry Ödön »Magyarország myriapoda-faunájának magánrajza« című munka megírásával volt megbízva. Elhúnyta után a munka tovább folytatására Bíró Lajos tagtársunk vállalkozott, ki azonban a munkát ismét visszabocsátotta a Társulat rendelkezésére. Társulatunk választmánya újabban Dr. Dada Jeno urat bízta meg, hogy a gyűjtemény és jegyzetek alapján a művet folytassa s befejezze.

Sajtó alá készül Dr. Dada Jentől: »A magyarországi ágastapogatójú rákok magánrajza« című munka; bírálattal van: Ulbricht Richárd-tól: »A bor- és mustelemzés módszerei«, mely dolgozatot kivonatosan Dr. Csány Gusztáv tagtársunk készített el.

Többi tagtársaink, kiknek kisebb-nagyobb munkák megírására van megbízatásuk, dolgoznak s többen közülök már a közel jövőben elkészülnek dolgozatukkal.

A Társulat mint már több ízben úgy a lefolyt évben is segélyezte a »Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn« című folyóiratot.

Ezekben volt szerencsém Társulatunk egy évi munkásságát vázolni.

A lefolyt évben egyszer nyílt alkalom arra, hogy Társulatunk magát elnöke és titkára által képviseltesse. Ez évben volt Dr. Stoczek József tanárságának 40-ik évfordulója s mi örömmel ragadtuk meg az alkalmat, hogy a lélekemelő ünnepélyen megjelenjünk s mélyen tisztelt sok éven át volt elnökünknek, jelenlegi tiszteleti tagunknak legőszintébb szerencse kívánatunkat a Társulat nevében kifejezzük.

Áttérek most Társulatunk egyéb ügyeinek ismertetésére.

A múlt évi titkári jelentésben a rendes tagok száma 5797-re van téve; jelenleg pedig tényleg van 5287 tagunk.

Ne méltóztassanak a nagy apadás fölött megütközni, mert az nem tömeges kilépés és halálözás folytán jött létre, hanem sokkal ártatlanabb oknál fogva.

Nagyszámú tagból álló társulatoknál elkerülhetetlen az, hogy egyes tagok tagdíjaikkal hátrálékban maradnak s nagyon természetes, hogy mennél több tagja van valamely társulatnak, annál nagyobb a hátrálékos tagdíjaknak is a száma.

Tagjaink névsorában éveken át szerepeltek 582-en, kik közül 417 tagdíját több évről nem fizette be, 165-nek pedig tartózkodási helye nem volt kipuhatolható. Nem csak az évenként szétküldetni szokott felszólítások, de számos, soron kívül intézett jehívás eredménytelen maradt úgy a tagdíjak befizetése mint a tartózkodási hely kipuhatolása tekintetében. Nem részletezem, hogy mily nagy teher volt e tagok nyilvántartása s mennyire megnehezítette az irodai munkát; mily nehézségeket okozott a költségvetés megállapításánál, mivel esedékes tagdíjaikat valamint a küldendő kiadványok költségét számba kellett venni. Ezen okoknál fogva azon kérelemmel fordultam a választmányhoz: engedje meg, hogy a több évi tagdíjjal hátrálékban lévő tagtársainkhoz még egy utolsó felhívást intézzünk s kik e felhívásra sem válaszolnak, a tagok névsorából töröltessenek azokkal együtt, kiknek tartózkodási helyét nem tudtuk kipuhatolni. A választmány a kérelemnek helyt adott s minthogy felhívásunkra 389-en nem válaszoltak, 165-nek pedig lakhelyét kipuhatolni nem tudtuk: 554-et a tagok névsorából törültünk.

Ez nem a lefolyt évnél vesztesége, hanem sok évről gyűlt az össze; de végre is egyszer kellett azt konstatálni és az ügyet tisztázni. Levonva ezt a múlt évben bejelentett 5797-ből, az 1887-iki év elején a tagok száma 5243 volt. A lefolyt évben összesen megválasztattak 318-an, ezt a tavalyi létszámhoz hozzáadva és a múlt évi veszteségeket levonva, a tagok jelenlegi létszáma 5287.

Alapítványokat tettek:

Dollinger Gyula, e. m. tanár Budapestén	100 frtot
Pacher I. Dónát, főgim. tanár Győrött	60 »
Nádósy Kálmán, birtokos Baranya-Szt.-Lőrincz	60 »
Ernusz Klemen, birtokos Ólad	60 »
Lengyel Béla, e. tanár Budapestén	100 »
Rózsahegy Aladár, e. tanár Kolozsvárt	60 »

Ezeket kívül boldogult Bukovinszky József, ki nem is volt tagja Társulatunknak, végrendeletileg 200 frtot hagyott alapítóknak.

*Mint minden évben, úgy a lefolyt évben is voltak veszteségeink. Elvesztettük Dr. Örley Lászlót, a fiatal tudóst, ki rajongott szaktudományáért és abban mint kutató buvár és népszerű előadó egyaránt megálta helyét. Társulatunk számos szakülésén és estélyén talpraesett előadásaival kiérdemelte mindnyájunk tiszteletét és elismerését. Buzgó, tevékeny tagtársunkat vesztettük el benne.

Kiragadta közlünk a halál Loyka Hugó tagtársunkat, ki tudományos képzettségénél és kiváló szorgalmánál fogva hivatva lett volna tudományos életünkben a közönségesnél előkelőbb szerepet vinni. Mindkettőjüket fiatalon temettük el.

Társulatunk vagyoni állásáról kimerítőbb jelentést a Társulat pénztárnoka fog tenni. Én itt csak azt kívánom érteni, hogy a forgó tőke pénztári maradványa a lefolyt évben 4458 frt 50 kr. volt. Ezen a jelen évre áthozott összegből az alaptőkéhez 2000 frt csatoltatt. A Társulat alaptőkéje jelenleg 68713 frt 01 kr.

Társulatunk alaptőkéje értékpapirokba van fektetve, melyek a múlt évtől kezdve a földhitelintézetnél vannak letéve és ez intézet által kezeltetnek. A választmányok régi óhajta, hogy a Társulat vagyona a földhitelintézet által kezeltessék, mert a Társulat helyiségei nem nyújtanak kellő biztosságot az eshetőségek ellen. Ez intézet csak akkor fogad el kezelésre vagyont, ha annak fele az ő zálogleveleibe van fektetve. Ez okból szükségessé vált magyar papírárdékjainkat eladni és helyettük földhitelintézeti zálogleveleket vásárolni. A múlt év elején az értékpapírok konvertálása megtörtént. A kitüntetett összeg alatt, úgy mint tavaly is, a névérték értendő, és így a múlt évben az alaptőke névértéke 5146 frt 22 krral nagyobb volt mint az idén. A különbség a két értékpapír akkori árfolyamának különbözetéből továbbá abból ered, hogy a Könyvkiadó vállalat V-ik ciklusának kiadásaira ez évben visszairtunk a vállalat

megtakarított pénzből 5924 frt 83 krt a nyomdai számlák fedezésére. Hogy a választmány helyesen cselekedett, bizonyítják a mai árfolyamok. Ha értékpapirjainkat nem konvertáltuk volna, ma már érzékeny veszteséget szenvednénk.

A Társulat vagyoni állásáról szólva, kötelességem itt felemlíteni, hogy Társulatunknak van egy hagyatéki ügye, melynek lebonyolítása most folyik az illetékes törvényszék előtt. Demetzky Gyula ügyvéd úr, Társulatunk buzgó tagja végezi ez ügyben az ügyvédi teendőket szívességből. Bizonyára a t. Közgyűlés kívánságát fejezem ki, midőn tisztelt tagtársunknak önzetlen fáradozásaiért e helyről köszönetet mondok.

Tisztelt Közgyűlés! Eljuttottam jelentésem végére. Hosszabbra nyult jelentésem mintsem azt magam is óhajtottam; de hű képét akartam vázolni egy évi munkásságunknak. A kép hű, a munkásság pedig —*meggyőződésem szerint — helyes irányú volt. Leróttuk kötelezettségeinket tagtársaink irányában; leróttuk kötelezéseinknek egy évre eső részét édes hazánk és nemzetünk irányában. Mivel végezhetném jelentésemet, ha nem azzal, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, kik bennünket feladataink megoldásában támogattak és egyúttal e támogatást Társulatunk számára a jövőre is kikérjem!

Kérem a Közgyűlést, méltóztassék jelentésemet tudomásul venni.

Az elnök jelezve, hogy a napirend szerint a pénztárnoki jelentés következne; mielőtt azonban a közgyűlés a napirendnek erre a pontjára térne, indítványozza, hogy a napirendtől térjen el annyiban, hogy előbb a választásokat rendelje el s a szavazatok beadása után folytassa a tiszti jelentéseket, hogy az alatt a szavazatok megszámláltatásának s a választás eredménye még a gyűlés tartama alatt kihirdetethessék.

A közgyűlés az elnök indítványát helyesléssel fogadja.

Lengyel Béla első titkár jelentést téve a legrégebben megválasztott választmányi tagok visszalépéséről, a választmány részéről előterjeszti, hogy a választmány az alapszabályok értelmében a lelépő választmányi tagok helyére két-két szakférfit ajánl, megjegyezvén, hogy minden szavazónak jogában áll az ajánlottakon kívül másokra is szavazni.

A közgyűlés ez előterjesztést tudomásul vévén, az elnök szavazatszedő bizottságul Dékány Ráfáel elnöklete alatt Nouricsán József és Furbás Nándor urakat kéri fel.

Az elnök erre a közgyűlést a szavazatok beadásának idejére felfüggeszti.

A szavazatok beadása után az elnök újra megnyitja az ülést. A napirend szerint a pénztárnoki jelentés következik.

III.

PÉNZTÁRNOKI JELENTÉS.

— Leutner Károlytól. —

Tisztelt Közgyűlés!

Társulatunk múlt évi szellemi életének átpillantása után legyen nekem megengedve, hogy anyagi, pénzügyi viszonyainkat főbb vonásokban előterjesszem, s a t. Közgyűlés kezében levő részletes pénztári számadásom fontosabb tételeit bővebben megvilágítsam.

Vagyonkezelési szabályzatunk értelmében az összes pénztári forgalom az *alaptőke, forgótőke, tudományos kutatások* és a *Könyvkiadó Vállalat* számlájára oszlik. Vegyük sorba e számlák múlt évi forgalmát.

Alaptőkénk a múlt évben a Társulat forgótőkéjének megtakarításából 3280 frttal, egyes tagok örökítő tagdíjaiból és alapítványából 740 frttal, a könyvkiadó vállalat régebbi ciklusainak tiszta jövedelméből 481 frt 37 krral gyarapodott.

Választmányunk régebben felmerült szándékát hajtotta az év elején végre, a midőn alaptőkénk értékpapirjait folyó számlára a Magyar Földhitelintézetnél helyezte el, hol azok bizonyára nincsenek kitéve az eshetőségeknek úgy, mint ha a Társulat helyiségében volnának.

Ez az intézkedés hozta magával, hogy papírjaink egy részét földhitelintézeti papírookra kellett konvertálnunk, a mi természetesen a névérték megváltozásával járt. E konvertálás a névértékben 3722 frt 76 kr. csökkenést szült ugyan, de az alaptőke illetően biztosítása már-már elodázhatalan volt. Sőt ha a papírok névértékét mai árfolyamukra számítjuk át, azt találjuk, hogy e lebonyolítás a leghelyesebb volt a fennálló körülmények közt.

Érzékenyebb vesztesége alaptőkénknek az az összeg, a melyet a Könyvkiadó Vállalat régi ciklusainak megtakarított 15 ezer forintjából az épen lefolyt ötödik ciklus most mutatkozó deficitjének fedezésére kellett egyelőre fordítani. A múlt évben e célra 5924 frt 83 krt használtunk fel, s mintegy öt ezer forintnyi teher nehezedik e számlára, a melyet a jövő évben kell lebonyolítanunk. Egyébiránt e tárgyról a Könyvkiadó Vállalat számlájánál bővebben megemlékezem.

Az alaptőkében mutatkozó ez évi csökkenés tehát tulajdonképen két forrásból ered, t. i. a konvertálás szülte névérték különbözőzetből, és a könyvkiadó vállalatra fordított tényleges kiadásból. És ha az első, alaptőkénk biztosabb, szilárdabb elhelyezé-

sére irányult: ez a második közművelődésünk emelésére, s a magyar tudományosság oltárára szenteltetett, a mely idők jártán okvetetlen visszatérül a Társulat birtokába.

Forgótőkénk számlája a remélt jó eredménnyel záródott. Míg a bevételek az előirányozottnál mindenütt túlelmelkedtek, addig a kiadások tételei az előirányzatot alul vagy annak határán maradtak. Így lehetett csak, hogy e számla 4458 frt 50 kr. maradvékot hozott át 1888-ra, pedig szellemi czélokra szolgáló kiadások tekintetében nem volt a Társulat szűkmarkú, mert például népszerű előadásokra ez évben 3000 frtot adott ki, holott 1886-ban csak 2300 frtot.

Az orszáigos segély számlája ez évben teljesen kimerült, s csak nagy megtakarítással fedezhettük belőle felmerülő kiadásainkat. A készülőben levő munkák a jövő évek bevételeire lesznek utalva.

A Könyvkiadó Vállalat régebbi három első ciklusáról már tavál jelentettük, hogy példányai elfogyván, belőlük eszentül kevés juthat az alaptőkének. Mindamellet különösen a negyedik ciklus segítségével, melynek még vannak teljes példányai, a lefolyt évben is 481 frt 37 kr. tiszta hasznot lehetett az idáig megkötött és nembeli alaphoz írni.

Az ötödik ciklust befejeztük.

A ciklus összes *bevétele* volt 1887 végéig 31,027 frt 68 kr., kiadása:

Írói díjakra	5961.70
Rajzok, mflapok	11005.36
Nyomatás	9054.22
Kötés	4816.80
Kezelési díj	3078.68
Kis nyomtatvány, posta stb.	1367.75
Szolgáltatás	1670.—
Még fizetendő nyomdai számla ...	5305.37
Összesen	42259.88

E szerint az V-ik ciklus a lefolyt év végével 11,132 frt 20 kr. hiányt mutat, a melynek felét ez évben fedeztük a régebbi megtakarításokból, a másik felét pedig 1888. folytán fogjuk lebonyolítani.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy e ciklusnak mintegy 10 ezer forint értékű kiadványa van még raktáron, a mely ha idővel elárúsíttatik, a ciklusnak most mutató deficitje fedezve leszen, s így azt mondhatjuk, hogy e ciklus sem járt a Társulatra nézve szembeötlő anyagi veszteséggel. Hogy pedig évek jártán e munkák is elkelnek, alapos reményünk van. Hiszen ki gondolta volna, hogy az első, második és harmadik ciklusnak ugyanolyan feles számban nyomtatott példányaiból ma, egy évtized múltán már vissza sem lehet vásárolni.

Az ötödik ciklus költségeiben különösen a rajzok és nyomtatási költségek emésztették fel igen nagy összegeket; rajzokra 11 ezer, nyomtatásra 15 ezer forint, írói

díjra 6 ezer forint adatot ki. Nem volt a vállalatnak egyetlen cikklusa sem, mely e rovatokban ily összegeket adott volna ki; de nem volt egy sem, melyben oly fényes kiállítású művek oly gazdag tartalommal jelentek volna meg, a melyekre méltán büszke lehet Társulatunk, s a melyek nem egy tekintetben hoztak reá dicsőséget.

Reméljük, hogy a folyamatban levő hatodik ciklus az ő szerényebb, de szélesebb körű és terjedelmű kötetivel kevesebb költségre fog kerülni. E ciklus anyagi tekintetben biztosítva van és érdekes kiemelnem, hogy manapság, tehát a ciklus első évének végén ennek több aláírója van, mint volt ugyanilyenkor az V-ik ciklusnak, melyben ama drága művek megjelentek. A VI-ik ciklus 5703 frt 37 krt visz át az 1888-ik esztendőre.

A Társulat *tiszta vagyona* készpénzben, értékpapírban és kötelezvényben 73,171 frt 51 krt tesz ez idő szerint, melyből 68,713 frt 01 kr. képezi az alaptőkét, 4458 frt 50 kr. pedig a forgótőke maradvékát.

Végig pillantva Társulatunk gazdasági ügyein, azt tapasztaljuk, hogy a múlt esztendő is meghozta gyümölcseit, s hogy Társulatunk szellemi és tudományos munkálkodásának elevenségével karöltve járt anyagi állapota is; és ha nagyobb emelkedés nem is mutatható ki, de hanyatlás sincsen. Míg a művelt körök érdeklődése Társulatunk iránt ébren marad, biztosak lehetünk, hogy nem is lesz!

A. K. M. TERMÉSZETTUD. TÁRSULAT PÉNZTÁRÁNAK ÁLLÁSA 1887 VÉGÉN.

I. ALAPÍTVÁNYOK SZÁMLÁJA.

Bevétel.

<i>Készpénz:</i>	frt kr.
Áthozat 1886-ról	3009.23
Örökítő tagdíjából	340.—
A forgó tőke alapítványa	3280.—
Könyvkiadó vállalat alapítványa ..	481.37
	<u>7110.60</u>

Értékpapír:

Áthozat 1886-ról	68915.—
Örökítő tagdíjából	200.—
	<u>69115.—</u>

Kötelezvények:

Áthozat 1886-ról	1935.—
Bukovinszky hagyatéka	200.—
	<u>2135.—</u>

Kiadás:

<i>Készpénz:</i> Papirok vásárlására	438.41
» A Könyvkiadó vállalat	
V-ik ciklusára	5924.83
	<u>6363.24</u>

Értékpapír: A Magyar Földhitelintézetnél elhelyeztetett .. 68915.—

Tényleges alaptőke 1887 végén:

Készpénz	747 ³⁶
Értékpapír	65815 [—]
Kötvény	2135 [—]
Követelés a Földhitelintézetnél	15 ⁶⁵
	<u>68713⁰¹</u>

II. FORGÓ TŐKE SZÁMLÁJA.

Bevétel:		frt. kr.
Maradék 1886-ról	4527 ⁰⁹	
Alapítványi kamatok	3635 ⁰³	
Oklevelek díja	670 [—]	
Tagok évdíjai	15816 ⁵⁰	
Évdij-hátrálékok	438 [—]	
Előre fizetett tagdíjak	476 ⁸⁵	
Eladott kiadványok	4495 ⁷⁰	
Vegyések	54 ⁶⁶	
Összesen	<u>30133⁸³</u>	

Kiadás:

A »Természettud. Közönytud.«-re	7852 ⁶⁶
Népszerű előadásokra	3002 ²⁹
Könyvtárra	1999 ⁰⁸
Oklevelek kiállítására	178 ⁸⁰
Kisebbségi nyomtatványokra	350 ⁵⁴
Irodai költségekre	167 ³²
Pósta költségekre	230 ⁶⁸
Lakásbérre	1681 ⁷⁶
Bútorokra és eszközökre	151 ⁶⁴
Fűtésre és világításra	293 ³⁴
Vegyés kiadásokra	248 ⁶³
Tiszti díjazásra	4396 ³⁹
Szolgák fizetésére	1080 [—]
Rendkívüli kiadások	761 ⁵⁰
Átirás az alaptőkéhez	3280 [—]
Maradék 1888-ra	4458 ⁵⁰
	<u>30133⁸³</u>

III. ORSZÁGOS ÉRDEKŰ KUTATÁSOK.

Bevétel.

Állami segélyből:	frt. kr.
Át hozat 1886-ról	493 ⁰¹
Segély 1887-ben	4000 [—]
	<u>4493⁰¹</u>

Magánsegélyből 1886-ról maradék	565 [—]
---------------------------------	------------------

Kiadás.

Állami segélyből:	
Írói díjak, kutatások	950 [—]
Rajzok, műmellékletek	1000 [—]
Nyomatás, sajtó alá rendezés	2157 ⁹²
Berichte segélydíja	300 [—]
Kötésdíjak	64 ⁷¹
Maradék 1888-ra	20 ³⁸
	<u>4493⁰¹</u>

Magánsegélyből:	
Írói díjak, kutatások	340 [—]
Maradék 1888-ra	225 [—]
	<u>565[—]</u>

IV. KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT.

Bevétel:

	frt. kr.
I-ső ciklusban	64 ¹⁰
II-ik »	79 ²⁵
III-ik »	129 ³⁰
IV-ik »	405 [—]
	<u>677⁶⁵</u>

V-ik ciklusban:

Át hozat 1886-ról	674 ⁵⁹
Évdíjakból	2379 [—]
Kötésdíjakból	295 [—]
Alaptőkéből átvétetett	5924 ⁸³
	<u>9273⁴²</u>

VI-ik ciklus (1887—1889):

Évdíjak	5919 [—]
Kötésdíjak	1163 [—]
Tud. Akadémia segélye	2000 [—]
	<u>9082[—]</u>

Kiadás.

Az I—IV. ciklusban:

Tiszti díjazásokra	101 ⁵⁸
Művek kötése, visszavásárlása stb.	94 ⁷⁰
Alapítványil iratott	481 ³⁷
	<u>677⁶⁵</u>

V-ik ciklusban:

Írói díjak	1397 [—]
Rajzok, műlapok	1274 ⁶⁶
Kis nyomtatvány, posta, vegyes	165 ⁶¹
Nyomatás	4512 ⁴⁷
Kötés	1666 [—]
Tiszti díjazás	257 ⁶⁸
	<u>9273⁴²</u>

VI-ik ciklus (1887—1889):

Írói díjak	1164 ²⁵
Rajzok, metszetek	216 ⁸⁶
Kis nyomtatvány, posta, vegyes	569 ⁷²
Tiszti díj	887 ⁸⁰
Szolgafizetés	540 [—]
Maradék 1888-ra	5703 ³⁷
	<u>9082[—]</u>

V. PÉNZTÁRI EGYBEVETÉS.

Bevétel:

	frt. kr.
Takarékpénztári betétel 1886-ról	8200 [—]
Készpénzmaradék 1886-ról	1068 ⁹²
Alaptőke készp. bevétele 1887-ben	4101 ³⁷
Forgó tőke készp. bevétele 1887-ben	25606 ⁷⁴
Orsz. kutatások 1887. évi bevétele	4000 [—]
Könyvkiadó Vállalat bevétele	18358 ⁴⁸
	<u>61335⁵¹</u>

Kiadás:

Alaptőke, készpénzből	6363 ²⁴
Forgó tőke 1887. évi kiadása	25675 ³³
Országos kutatások kiadása	4812 ⁶³
Könyvkiadó Vállalat kiadása	13329 ⁷⁰
Takarékpénztárban van készpénz	8000 [—]
Maradék 1888-ra készpénzben	3154 ⁶¹
	<u>61335⁵¹</u>

VI. VAGYON-KIMUTATÁS.

Alaptőke készpénz, értékp. kötv. 68713'01
 Forgó tőke maradéka 4458'50
 73171'51

Az itt kimutatott tiszta vagyon össze-
 gén, 73171 frt 51 kron felül, rendelkezik
 a *könyvkiadó vállalat* 5703 frt 37 kr., az
 »országos érdekl. kutatások és közlemények
 számlája« pedig 585 frt 38 kr. készlettel.)
 Budapest, 1887. december 31-ikén.

LEUTNER KÁROLY,
 pénztáros.

A választmány részéről kiküldött szám-
 és pénztárvizsgáló bizottság:

DR. FRÖHLICH IZIDOR, s. k.
 DR. STAUB MÓRICZ, s. k.

A közgyűlés részéről kiküldött szám- és
 pénztárvizsgáló bizottság:

GHYCZY GÉZA, s. k.
 DEMETZKY GYULA, s. k.
 SOMOGYI RUDOLF, s. k.

IV.

KÖNYVTÁRNOKI JELENTÉS.

— Heller Ágosttól. —

Tisztelt Közgyűlés!

Társulatunk könyvtára a lefolyt évben
 a legközelebb múlt évek aránya szerint
 gyarapodott. Ez a gyarapodás háromféle
 forrásból veszi eredetét: 1. Az újonnan be-
 szerzett és ajándék útján kapott könyvek.
 2. Az olvasóteremben tartott időszakki ki-
 adványok képezte kötetek. 3. A kiadvány-
 csere fejében beérkező könyvek.

Habár az említett osztályok elseje szám-
 szerint felülmúlja a többi kettőt, azért a
 két utolsó sem marad el messzire amaz
 első mögött. A lefolyt évben vétel és aján-
 dék útján 163 kötet 53 füzettel gyarapo-
 dott könyvtárunk; a folyóiratok ez év alatt
 110 kötetet tesznek; csere útján érkezett
 84 kötet 20 füzet.

A lefolyt évben társulatunk olvasó-
 termében 89 folyóirat volt kitéve: 37 ma-
 gyar, 41 német, 6 francia, 5 angol.

A könyvtárnak igen tekintélyes részét
 képezik a kiadványcsere útján beérkezett
 művek. A velünk összekötetésben álló
 tudományos társaságok és intézetek statisztika-
 jáját a következő számok adják: A lefolyt
 évben 164 társulattal folytattuk a kiadvány-
 cserét. Ezek között van 18 akadémia, 2
 egyetem, 3 társulat, mely alapítójának nevét
 viseli, 11 az ország természettudományi
 viszonyait kutató intézet, 4 földfizikai és
 meteorológiai intézet, 77 természettudo-
 mányi egyesület, 7 zoológiai, 3 botanikai,
 1 zoológiai-botanikai, 2 mikroszkópiái,
 2 geológiai egyesület, 8 természetrajzi

múzeum, 1 fizikai egyesület, 11 geográfiai
 társulat, 2 orvosegyesület, 8 régészeti, ember-
 tani, közművelődési és tanügyi egyesület,
 2 gazdasági, 1 mérnökegyesület, 1 tüzer-
 katonai intézet.

Elhelyezés szerint van Európában 141,
 Amerikában 23; még pedig: hazánkban 24,
 Ausztriában 17, a német birodalomban 55,
 Svájcban 7, Franciaországban 8, Angliá-
 ban 3, Németalföldön 2, Belgiumban 4,
 Svéd-Norvégországban 3, Orosz- és Finn-
 országban 8, Olaszországban 10, az éjszak-
 amerikai Egyesült-Államokban 19, Canadá-
 ban 1, Mexikóban 1, Braziliában 1 és végül
 az Argentínai köztársaságban szintén 1.
 Ezeket a számokat áttekintve, és a fel-
 sorolt országok tudományos tevékenységén
 kívül hazánkhoz való geográfiai fekvésüket
 is tekintetbe véve, szembeszökő ama sok-
 oldalú összekötöttség, mely társulatunk kö-
 zött egy oldalról és az Egyesült-Államok
 és Olaszország tudományos társulatai között
 más oldalról van.

A lefolyt év alatt a következő tuda-
 ományos társulatok kerestek meg bennünket
 a kiadványcsere megindítása céljából: a
 Society of Natural History Brookvilleben, a
 Commission géol. et d'histoire naturelle du
 Canada és a »Museum« című természet-
 tudományi társulat Bergenben.

A múlt évben a könyvtár 189 új mű-
 vel szaporodott. F. é. januárhó 9-ikén a
 könyvtár 7495 a leltárba igitattott műből,
 12,881 kötetből, 2687 füzetből és 77 atlasz-
 ből, azaz összesen 15,645 darabból állott.
 Az egyes szakok, a művek száma szerint
 rendezve, a következő sorrendben következ-
 nek egymásra: Orvosi tudományok (1444),
 filozófia, tudományok története (657), geo-
 grafia, útleírások (555), fizika (526), Hun-
 garica (470), zoológia (456), botanika (417),
 vegyések (390), gazdaságtan (351), minera-
 lógia, geológia (348), asztronómia, meteoro-
 lógia (332), chemia (320), tudományos tár-
 sulatok kiadványai (279), fiziológia, anató-
 mia (273), folyóiratok (266), anthropológia
 (257); encyclopaediák, szótárak (173).

A könyvtár szükségleteire a lefolyt
 évben előirányzott 2000 forintból tényleg
 kiadtunk 1999 frt 8 krt, mely összegből
 új könyveket vásároltunk, folyóiratokat tar-
 tottunk és a könyvek bekötését fizettük.

Számos becses könyv ajándék útján
 kerül a társulat könyvtárába. Minthogy ezek
 azonban az év folytán tartott választmányi
 üléseken be jelentettek és ekképen a
 »Természettudományi Közöny«-ben az illető
 ülések jegyzőkönyveiben előfordulnak, azért
 jegyzékük előterjesztését itt mellőzhettem;
 csakis két adományról legyen szabad em-
 lítést tennem: az egyikről az ajándék nagy-
 sága, a másikkól különösen az adományozó
 személye miatt. T H A U S Á N D O R ú r, tag-

társunk, értékes botanikai művekből álló könyvgyűjteményt ajánlott fel a társulat könyvtárának; társulatunknak tiszteletbeli tagja, Kossuth Lajos, nagy hazánkfia pedig Bellardi »I Molluschi dei Terreni terziari del Piemonte e della Liguria« című négykötetes munkával ajándékozta meg társulatunkat. Fogadják mindannyian ez ünnepi ülés alkalmával a Társulat nevében hálás köszönetünket.

Befejezésül még megemlítem, hogy a lefolyt évben könyvtárunkat a Társulat tagjai nagy mértékben használták: 203 tag 1237 művet kölcsönzött ki házi használatra. Ezeket kívül pedig a könyvtár olvasó helyiségét számosan látogatták.

Az elnök a tiszti jelentések befejezése után előadja, hogy a választmány a múlt évi számadásokat, a pénztárt és a könyvtárt kiküldött bizottságokkal megvizsgáltatta, s hogy a számadásokat meg a pénztárt azonkívül az a bizottság is megvizsgálta, melyet a múlt évi közgyűlés küldött volt ki e célra.

A titkár felolvassa e bizottságok jelentéseit:

1. Fröhlich Izidor és Staub Móricz urak, mint a választmány részéről a számadások és a pénztár megvizsgálására kiküldöttek, a számadások hitelesítő lapjára a következő záradékat írták: »Jelen számadás tételeit úgy egymással, valamint a könyvekkel, a pénztárral és a Társulat értékpapírjairól a Magyar Földhitelintézet által 1887. évi januárius 14-ikén kiállított letéteményi elismervénnyel összehasonlítottuk és azokat minden tekintetben rendben találtuk. Budapesten, 1888. jan. 9-ikén.«

2. Ghyczy Géza, Demetzky Gyula és Somogyi Rudolf urak, mint a számadások és pénztár megvizsgálására a múlt évi közgyűlésből kiküldöttek, a pénztári számadások hitelesítő lapjára a következő nyilatkozatot írták: »Alulírottak, mint a közgyűlés által a számadások és pénztár megvizsgálásával megbízottak úgy a számadási könyveket, mint a pénztári készletet és az értékpapírokat megvizsgáltuk; a számadást rendben, és a pénztári készletet és értékpapírokat a számadásilag kimutatott mennyiségben hiány nélkül találtuk. — Budapesten, 1888. január 14-ikén.«

3. Br. Eötvös Loránd, Wartha Vincze és Bene Rezső urak, mint a választmány részéről a könyvtár megvizsgálására kiküldött bizottság tagjai, a következő jelentést teszik: »Társulatunk könyvtárának megvizsgálására kiküldetvén, szerencsénk van jelenteni, hogy tisztünkben eljártunk s a könyvtárt megvizsgáltuk. Örömmel értesítjük a tks. Választmányt,

hogy könyvtárunkban a lajstromok, könyvjegyzékek, a kikölcsönzött könyvek mind pontosan és a megállapított könyvtári szabályzat szerint vannak vezetve és nyilván tartva; továbbá, hogy könyvtárunkban mindent rendben találtunk. Budapesten, 1888. január 9-ikén.«

Az elnök a tiszti jelentésekkel kapcsolatban kérdi a közgyűlésen jelenlevőket, van-e valakinek észrevétele a felolvasott jelentésekre, avagy tudomásul veszi-e a közgyűlés a tiszti jelentéseket.

A Közgyűlés a tiszti jelentéseket tudomásul veszi.

A napirenden a választmány jelentései következvén, Lengyel Béla első titkár jelenti, hogy a választmány a »Népszerű Természettudományi Előadások«-at »Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz« című évnegyedes folyóirattá alakította át, miként ezt a titkári jelentésében bővebben megokolva kifejtette; továbbá, hogy a választmány Herman Ottó-nak a »Madarak« című munka megírására tett ajánlatát, minthogy e munka létrehozásához Semsey Andor úr, Társulatunk tiszteletli tagja, mintegy négy éven át évi 2000 forinttal kész hozzájárulni, elfogadta, elhatározta, hogy az országos segélyből ebben az évben se hirdet pályázatot, hanem Herman Ottót a »Madarak« című munka megírásával bizza meg.

A közgyűlés a választmánynak mindkét határozatát jóváhagyólag tudomásul veszi, s elhatározza, hogy az országos segélyből ebben az évben se hirdetnessék pályázat, hanem a rendelkezésre álló összeg a régebb megbízások alapján készült munkák kiadására és Herman Ottó a »Madarak« című munkájának előmozdítására fordíttassék.

Az elnök indítványozza, hogy Semsey Andor tagtársunknak a Társulat céljainak páratlanul bőkező támogatásáért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon.

A közgyűlés az indítványt magáévá tevén, Semsey Andor-nak köszönetet szavaz és elhatározza, hogy ez jegyzőkönyvben is kifejeztessék.

A pályakérdések ügyében Lengyel Béla első titkár jelenti, hogy a Bugátalából az 1886-iki közgyűlésen kitűzött és 1887. október 31-ikén lejárt ásványtani pályázat meddő maradt, miért is a választmány ajánlja, hogy ugyancsak az ásványtanból 300 forint pályadíj tűzessék ki a következő kérdés megoldására:

»Kiváncsítik Magyarország eddigelé ismeretlen Rhyolithjainak petrográfiai tanul-

mányozása, különös tekintettel a geológiai viszonyokra.»

Jelenti továbbá, hogy a Bugát-alapból a sorrendben a fizika következőn, a választmány ajánlja, hogy 300 forint pályadíj tűzessék ki a következő kérdés megoldására :

»*Kíváncsintok mentől több olyanféle tanulmányos fizikai kísérletnek vagy kísérletmódosításnak vádaltos rajzokkal megvilágosított részletes leírása, a források megnevezésével, melyek, noha könnyű szerrel végrehajthatók s a középiskolai oktatásban is értékesíthetők, mindekkoráig vagy sehol, vagy legfeljebb a fizikai folyóiratokban tettettek közzé, de a tan- és kézikönyvekbe még nem vették fel.*»

Megjegyzés. Hogy e pályázatban egyes kísérletek leírásával vagy kisebb számú kísérlet-gyűjtemény beküldésével is részt lehessen venni, a Társulat kijelenti, hogy a czélnak megfelelő, talpra esett kísérleteket, ha beküldőjük a pályadíjat nem is nyeri el, a forgó tőkéből külön tiszteletdíjjal fogja jutalmazni s a kiadandó gyűjteményben, a nyertes pályaművel együtt, közre fogja bocsátani.

A közgyűlés a választmány ajánlatát elfogadja és a pályakérdések kihirdetését elrendeli.

Lengyel Béla első titkár bejelentí a lefolyt évben választott tagokat, elmondván, hogy rendes tagokul 318-an választattak meg.

A közgyűlés a tagok neveit, minthogy a Közlöny »Társulati ügyek« című rovatában mindenkor közöltettek, felolvasottaknak tekintí és megválasztásukat tudomásúl veszi.

Elnök az 1888-ik évi számadások megvizsgálására Demetzky Gyula, Ghy-

czy Géza és Somogyi Rudolf urakat jelöli ki.

A közgyűlés ezt elfogadja s a nevezett tagokat a számadások és a pénztár megvizsgálásával megbízta.

Elnök kérdést intéz a közgyűléshez, van-e valakinek valami indítványa.

Fodor József előadja, hogy mint egykori titkár, jól ismeri, mily szorgalmat és önfeláldozó munkásságot kíván az az eredmény, melyről a tisztí jelentések híü képet tárnak. Azt hiszi, hogy a közgyűlés jóváhagyásával találkozik, midőn indítványozza, hogy a tisztí karnak és a választmányoknak buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék.

A közgyűlés a tisztí karnak és választmányának köszönetet szavaz elhatározza, hogy ez a jegyzőkönyvben is kifejeztessék.

A szavazatszedő bizottság munkájával elkészülvén, elnöke, Dr. Dékány Ráfáel a választások eredményét a következőkben terjeszti elő :

Beadatott 70 szavazat. Választmányi tagokul megválasztattak: Állattanra Horváth Géza 51 szavazattal; — ásványtanra Lóczy Lajos 53, Semsey Andor 52, Szabó József 53 szavazattal; — chemiára Than Károly 62 szavazattal; — élettanra Thanhoffer Lajos 51 szavazattal; — természettanra Fröhlich Izidor 64 és Gruber Lajos 41 szavazattal.

Elnök köszönetet mondva a szavazatszedő bizottságnak fáradságos munkájáért és a jelenlevő tagoknak szíves megjelenésükért, a közgyűlést berekeszti.

LEVÉLSZEKRÉNY.

KÉRDÉSEK.

(14.) Vajjon lehetne-e naddal fedett házamra villámhárítót alkalmazni? Vajjon a villámhárítóval ellátott nádfedelű házat nem gyújtaná-e meg a villám? Azért kérdezem különösen, mert házamba kétszer beütött már a villám és egy cselédet is agyonsújtott.

B. I.

(15.) E napokban olvastam valami Dr. Nicholsontól feltalált mesterséges dobhártyáról szóló ismertetést, mely állítólag a süketésg csaknem minden esetében biztos és hathatós javulást ígér a szenvedő emberiségnek. Minthogy velem együtt számos, kisebb-nagyobb mértékben nagyothalló embernek szerfelett érdekes és esetleg üdvös volna az említett találmánynak

valódi értékéről alaposan tájékozva lenni, felkérem a tek. Titkárságot, legyen szives, nyugtatná meg szakértői nyilatkozattal az érdeklődőket az iránt, vajjon van-e a Nicholson-féle mesterséges dobhártyának a hallás gyógyítására vonatkozólag tudományos alapja, s ha igen, a nagyothallás mely eseteiben várhatni tőle sikeres eredményt.

L.

(16.) Szily Kálmán a »Természettudományi Közlöny« 221. számában a balatoni »rianás« magyarázatát a szilárd testeknek a hőmérséklet változásaival — mellyel azok melegben kiterjednek, hidegben összehúzódnak — való szoros összefüggésében leli.

Honnan van az mégis, hogy e termé-

szeti jelenség — állítólag — más tavakon, pl. a Fertő taván is nem mutatkozik? — továbbá, hogy vízzel telt edény nagy hidegben szétreped, holott benne a képződött jégnek összehúzódnia kellene, és, hogy a kőszikla, talaj is fagy hatása alatt szétreped, illetve elmállik? T. T.

(17.) A következő versekben az egyes szókban foglalt betűk száma sorban megegyezik a π jegyeivel. (3·141592.....)

Que j'aime à faire apprendre un nombre utile aux sages,
Immortel Archimède, artiste ingénieur!
Qui de ton jugement peut priser la valeur?
Pour moi ton problème eut de pareils avantages.

Wie o dies π
Macht ernstlich so vielen viele Müh'!
Lernt immerhin, Jünglinge, leichte Verselein,
Wie so zum Beispiel dies dürfte zu merken sein.

Nincs-e ilyen vers magyarul vagy latinul is? K. J.

(18.) A szilágy-csehi járás főszolgabírája, mint biztos forrásból tudom, az egész járásában lévő szőlőterületeket kenderrel szándékszik bevetetni, azon czélből, hogy a kendernek a szőlőhegyek talaján felbomló anyaga útját állja a filokszéra terjedésének. Vajjon a kendernek van-e oly alkotórésze, mely e kártékony rovar életét kioltja s ha van, minő elem az? szóval: ezen eljárást okadatolja-e valami okserű körülmény? B. M.

(19.) A zabtetű, mely négy évvel ezelőtt tűnt fel először vidékünkön, évről évre szaporodik s jelentékeny károkat okoz. Milyen e rovar életfolyamata, s hogy lehetne szaporodását korlátozni, esetleg a rovarat elpusztítani? Nem használna a magváltoztatás? K. J.

(20.) A glazurját veszítette vasedényben főtt vagy sült étel ártalmas-e? U. F.

(21.) Mily módon volna lehetséges az olyan palaczkokat, melyekben olaj volt,

annyira megtisztítani, hogy bor-vagy egyéb háztartási cikkek eltartására használhatókká váljanak? Cz J.

(22.) *Archimedes törvénye* a fizika valamennyi tankönyvében következőleg van fogalmazva: »Folyadékba mártott test annyit veszít súlyából, a mennyi a helyéből kiszorított folyadéknak a súlya.« Kísérleti igazolása végett a tankönyvek Archimedes kísérletét egyszerűsítve ajánlják, midőn a hidrosztatikai mérlegre utalnak, melyet Galilei szerkesztett. A kísérlet igazolja is, hogy »a folyadékba mártott test megkönnyül, annyit veszít súlyából, mennyi a testtel egyenlő térfogatú folyós test súlya«. A törvény ezen kettős fogalmazása a kezdő tanuló előtt különbözőnek látszik. E miatt a kísérletet módosítani kell, következőleg: A folyós testet, melybe a szilárd testet be akarjuk mártani, valamely térfogat szerinti skálával ellátott üveghengerbe töltve, a felszín kezdő állása leolvasható. Midőn a be mártott testtel egyenlő térfogatú, a mérleg karjára függesztett hengert folyós testtel megtöltjük, a tömött test bemerül, a mérleg egyensúlyt mutat. Ekkor a folyós testet tartalmazó henger skáláján a felszín újra leolvasható. Így a folyós test »kiszorulása« szemléltetve lesz, ellenkezőleg nem. A folyós testből a tömött testet kivéve, megszáritva, az egyensúlyt helyre állítva, meghatározható a mérlegben a súly növekedése is, mely az üveges hengerbe töltött, a bemerítve volt testtel egyenlő térfogatú folyós testtől származik. E mérés eredménye a fajsúly kiszámítására felhasználható. Végre a mérlegről az üveges hengert levéve és a benne levő folyós testet átöntve azon üveghengerbe, melynek skáláján a folyós test felszíne változását észleltük, akkor a felszín az utolszor leolvasott skála-jegyre mutat. Következőleg a törvény kettős fogalmazásának látszólagos különbsége is meg lesz szüntetve. A törvény elméleti igazolására az eddig gyakorlatban volt eljárást használva, a kezdőnek sem ad okot hasonló különbség felismerésére.

EGYED MÓZES.

FELELETEK.

(—) *Magyar fenyőnevek.* Borbásnak a hazai fenyvek magyar neveiről írt cikkéhez pótlásképen közölhetem, hogy Sopron-megyében Horpácson az én gyermekkoromban kétféle fenyőt különböztettünk meg, ú. m. *keresztes* fenyőt (*Abies*) és *német* fenyőt (*Pinus*). Emez talán onnan származott, hogy az Öreg-Mária-Czellbe járó bucsújáróink künn a németsegen bővebben látták, mint itthon. Ez az elnevezés talán használható lenne az »austriaca« fajváltozat-ra. Írhatom továbbá, hogy Somogyban Szőlős-

Györökön a szép *Pinus Strobus*-t a kerti munkások »selyem-fenyő«-nek nevezik, hosszú s rengő tűleveleinek selyemszerű csillogását akarván kifejezni.

CSAPODI ISTVÁN.

(6.) A kergeség minden állaton előfordulhat és az agyvelő bizonyos részeire való nyomástól származik. E nyomást legkülönbözőbb ok előidézheti, a mely nyomásnak megszüntével azonban a baj szintén megszűnik. Okai lehetnek rendszeren a *Taenia coenurus*, ritkábban a *T. echinococcus*, vagy

még ritkábban a *T. solium* borsókaí, vagy akárminő kóros daganat az agyvelőben. A disznónál a kergesség felette ritka és e baj valódi okozóját még nem igen ismerik; a *Taenia coenurus* Leuckart, Küchenmeister, Cobbold szerint soha sem fordul elő a disznóban. A *Taenia coenurus* mogyorónagyságú, rugalmas falu borsókaít azonban a birkákön kívül találják még marhák, zerge, szamár, ló és 1870-ben a drezdai állatkertben egy észak-afrikai antilope agyvelejében, a midőn a nevezett állatokon kergeséget is idéztek elő. Kiegészítésül felemlíthetem még, hogy Haubner a disznó agyvelejében és nyúlvelejében nem egyszer a *Taenia solium* borsókaít észlelte.

V. J.

(7.) Olyan munkát, mely a kártékony rovarok színes képeit is tartalmazza, magyar nyelven csak egyet ismerünk. Címe: »A kerti és mezei kártékony rovarok színes képei«, szövegét írta Dr. Hofmann Ernő, fordította Gönczy Pál; kiadója Stampfel Károly (Pozsony 1882), ára 5 frt. E fordításban a német eredetinek fogyatékosságai még tetézte vannak azzal, hogy a tárgyalt rovarok érthetetlen Bugát-féle nevek alatt szerepelnek.

Emich Gusztáv mezőgazdasági rovar-tanából, melyet a földművelésügyi miniszterium ad ki, eddig csak az I-ső rész jelent meg; ez könyvárusi úton még nem kapható s eddig csak a rovar-károk rendszeres megfigyelésével megbízott állandó gazdasági tudósítók között osztottak ki belőle bizonyos számú példányokat.

A színes képekkel ellátott német munkák közül legajánlatosabb: Dr. H. W. Schmidt-Göbel, Die schädlichen und nützlichen Insekten in Forst, Feld und Garten, Wien 1881. Ára 12 frt 60 kr.

A francia efféle munkák közül ajánlató: Alphonse Dubois, Traité d'Entomologie horticole, agricole et forestière. Gand 1865. Ára 4 frt 80 kr. H. G.

(8.) Az anyarozs nagy mennyiségben való képződését elő lehet segíteni, ha annak ellenkezőjét tesszük, a mit terjedésének meggátolására javasoltak; ha az aratáskor mutatókozó anyarozs-szemeket kint hagyjuk a szántóföldön, sőt még a máshonnan szerzettet is elszórjuk stb.

Mindamellett még sem tanácsos az anyarozs terjedését elősegíteni, mert elszigetelve nem lehet tenyészteni s elterjed az a szomszéd, sőt távolabb fekvő szántó-ölekre is, tönkretéven nemcsak egyes vidé-

kek, de egész kerületek, országok rozstermését is. Azonkívül, ha nagyobb mennyiségben a lisztbe jut, méregtartalma miatt embereknek s állatoknak ártalmára lehet.

A történetesen fellépő anyarozs-szemeket azonban jó összegyűjteni, mert így nemcsak jó mellékjövdelemre teszünk szert, de még a földművelésnek is hasznot hajtunk. A mezőgazdaság s az ország érdeke ugyanis azt parancsolja, hogy ne igyekezzünk az anyarozs elterjesztésére, hanem inkább gátoljuk terjedését. Erre legközelebb törvényes intézkedések fognak életbe lépni.

M. D. S.

(11.) A sertés izomzatában látott gombostűfej nagyságú hólyagok semmi esetre sem lehetnek *Trichina spiralis* tokjai, mert azok szabad szemmel nem láthatók. A *trichina* ovális alakú tokjának hosszátmérője $\frac{1}{32}$ mm., harántátmérője pedig $\frac{1}{32}$ mm., tehát oly kicsinyek, hogy jelenlétéről csak mikroszkóp segítségével lehet meggyőződni. Lehetséges azonban, hogy a kérdéses hólyagszerű képletek a *Taenia solium*nak még tökéletesen ki nem fejlődött borsókaí (*Cysticercus cellulosae*) vagy más beteges képződmények. Határozott választ csak akkor lehetne adni, ha a hólyagos húsból egy darabkát borszeszben beküldeni szíveskednék. A *trichinás* húst kutyákkal megetetni nem szabad, mert a betokozott *trichinák* a kutyában béltrichinákká fejlődve ki, halálát okozzák; de a borsókaí hús megevése is ártalmas, mert a borsókaíkból galandférgek fejlődnek.

V. J.

(12.) A hidrogén és oxigén cseppfolyóvá tételéről a Pótfüzetek legközelebbi számában bővebben lesz szó.

SZERK.

(13.) A szemölcsöket vagy késsel irtják ki, vagy maró szerrel étetik, vagy pedig tüzes vassal étetik ki. A tüzes vas kategoriájába tartozik az elektromossággal izzóvá tett platina drót is, melyet operálásokra alkalmaznak. Az elektromosság egyéb hatásának a szemölcsök kiirtásához nincs köze.

Cs. I.

(14.) Vajjon lehetne-e náddal fedett házra villámhárítót alkalmazni? Bizonyára lehet, és ha a villámhárító vezetéke a tudomány előírta követelményeknek megfelel, meg is menti a házat. De ha a vezeték rosszul van csinálva, veszedelmesebb, mintha semmi sem volna rajta.

Sz. K.

(17.) Tudunkkal nincs! De ha valaki csinál rá ügyes magyar verset, szívesen közöljük.

SZERK.

A KIR. MAGYAR

TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

RÉSZÉRE TETT ALAPÍTVÁNYOK

ÖSSZEGE ÉS ELHELYEZÉSE

1887 DECEMBER 31-ikén.

	frt kr.		frt kr.
ALPÁR IGNÁCZ, 1885 (1884)* ...	100.—	HAMALIÁR KÁROLY, 1873 (1867)	69.—
† GRÓF ANDRÁSSY GYÖRGY, 1846	105.—	† HAMMERSCHMIDT FERENCZ, 1846	105.—
DR. ANTAL GÉZA, 1882 (1871)...	100.—	HANUSZ ISTVÁN, 1878 (1869) ...	60.—
BALLA PÁL, 1883 (1879) ...	60.—	DR. HARTI ALAJOS, 1884 (1860)	100.—
DR. BALOGH KÁLMÁN, 1874 (1860)	200.—	HAYNAID LAJOS, 1864 é.	525.—
BARONYI testvérek, 1880 é.	100.—	HAZAI ELSŐ TAKARÉPKÉPZTÁR	
BATIZFALVY SÁMUEL, 1885 (1855)	100.—	1871/73 és 1881/82	700.—
GRÓF BATHYÁNY GÉZANÉ, 1879	60.—	† HETÉNYI MIHÁLY, 1876 (1871)	500.—
GRÓF BATHYÁNY LAJOSNÉ, 1879	60.—	HOHENAUER IGNÁCZ, 1877 (1868)	100.—
BÉKÉSI GYULA, 1873 (1871) ...	61.—	DR. HÖGYES ENDRE, 1877 (1871)	60.—
† DR. BENE FERENCZ, 1858 ...	210.—	HUNFALVY JÁNOS, 1880 (1856)...	100.—
DR. BENE RUDOLF, 1874 (1847) é.	100.—	DR. ILOSVAY LAJOS, 1885 (1872) é.	100.—
† BENEDEK JÓZSEF (hagyaték) (1867	79'22	† IPOLYI ARNOLD, 1873 (1868)...	60.—
BIATHY EDE, 1874 (1872) ...	60.—	JAGICZA LAJCS, 1874 (1869) ...	100.—
BRÁZAY KÁLMÁN, 1885 (1880) ...	100.—	DR. JEDLIK ÁNYOS, 1873 (1841)	100.—
BUDAPESTI REF. FŐGYMNASIUMI		JEZSOVICS KÁROLY, 1874 (1870)	60.—
IFJUSÁG ÖNK. TÁRSULATA, 1883	100.—	JUHÁSZ NORBERT, 1884 (1868) ...	100.—
† DR. BUGÁT PÁL (pályadíjakra)		KÁLLAY BÉNI, 1873 (1859) ...	100.—
1864 (1841)	2000.—	† KARLOVSKY ZSIG. 1873 (1857) é.	100.—
BUGÁT gyűjtése SCHUSTER JÁNOS		KERESK. IFJAK EGYESÜL. 1873 é.	100.—
névére, 1847	2566 02	DR. KÉTLI KÁROLY, 1881 (1862)	100.—
† BUKOVINSZKY JÓZSEF 1887 k.	200.—	KLEIN GYULA, 1883 (1870) é.	100.—
BULLA THEOFIL, 1867	60.—	KOLLER FERENCZ, 1873 (1869)...	48.—
DR. CSÁSZÁR KÁROLY, 1875 (1865)	100.—	KONKOLY MIKLÓS, 1874 (1869)...	105.—
† DR. CSAUSZ MÁRTON, 1857 ...	180.—	† KOPÁCSY JÓZSEF, 1846	60.—
† CSENGERY ANTAL, 1873 (1853) é.	100.—	KORÁNYI FRIGYES, 1880 (1865) é.	100.—
† CZAPKAI JÓZSEF, 1869	200.—	† KORIZMICS LÁSZLÓ, 1860 (1857)	100.—
† CZINDERY LÁSZLÓ, 1846	105.—	† KORNITZKY MIKSA, 1878 k.	200.—
CZÓGLER ALAJOS, 1882 (1879)...	60.—	GR. KORNISS EMIL, 1875 (1870) é.	105.—
DÁVID VILMOS, 1882 (1871) ...	100.—	KOSSUTH LAJOS, 1876 é.	105.—
DR. DOLLINGER GYULA 1887		DR. KOSUTÁNY TAMÁS, 1880 (1872)	60.—
(1883) é.	100.—	† KOVÁCS ISTVÁN 1869.	60.—
DOMANICZKY ISTVÁN, 1873 (1869) é.	105.—	KRIESCH JÁNOS, 1875 (1863) ...	100.—
† EGRESSY REZSŐ, 1872 (1861) é.	525.—	† KUBINYI ÁGOSTON, 1866.	500.—
BÁRÓ EÖTVÖS LORÁND, 1874 (1869)	200.—	KUSSINSZKY ARNOLD, 1872 (1864)	60.—
ERNUSZT KELEMEN 1887	60.—	LECHNER LAJOS, 1876 (1864) ...	100.—
ESZTERHÁZY-HERCZEGI KÖNYV-		DR. LENGVEL BÉLA 1887 (1856)	100.—
TÁR Kismartonban 1882	60.—	LEUTNER KÁROLY, 1873 (1868) é.	105.—
GRÓF FESZETICS PÁL, 1875 ...	200.—	† BR. LOPRESTI ÁRP. 1870 (1868)	60.—
DR. FODOR JÓZSEF, 1880 (1869)		DR. MARGÓ TIVADAR, 1873 (1845)	200.—
és 1887. kézp. és értékpapír...	200.—	MÉSZÁROS KÁROLY, 1883 (1869)	100.—
GERANDO ATTILA, 1880 (1873)...	60.—	MICSKEY IMRE, 1877 é.	100.—
GSCHWINDT MIHÁLY, 1868	100.—	MICSKEY-SOÓS ANNA, 1877 é.	100.—
† GUBICZ ANDRÁS NÉ, 1875 é.	100.—	MIHÁLYKOVICS GÉZA, 1880 (1869) é.	100.—
GYÖMÖREY VINCE, 1875 (1869) é.	100.—	† MIKLOVICS GYÖRGY, 1878 (1868)	100.—
GRÓF HADIK BÉLÁNÉ, 1876	200.—	† MIKÓ JÁNOS, 1883 (1868) ...	60.—
† HÁM JÁNOS, 1847	210.—	† MONTEDEGOI ALBERT FERENCZ,	
		1869 (1843) kézp. 25 frt k. 75 frt	100.—
		DR. MÜLLER KÁLMÁN, 1882 (1879)	100.—
		† GRÓF NÁDASDY FERENCZ, 1846	105.—
		NÁDOSY KÁLMÁN 1887.	60.—
		NEY BÉLA, 1873 (1871)	95.—

* A zárójelben levő évszám a rendes taggá való megválasztás idejét, az é. és é. betű pedig azt jelenti, hogy az alapítvány értékpapírban, vagy kötelezvényen van.

	frt kr.		frt kr.
† NIKL MIHÁLY, 1881 (1874) ...	100.—	DR. THAN KÁROLY, 1874 (1859) é.	200.—
ÓNODY BERTALAN, 1878 (1873) é.	210.—	THANHOFFER LAJOS, 1877 (1868)	100.—
† OPITZKY JÁNOS, 1886 k.	1000.—	† THURZÓ GÁBOR, 1873 (1872) k.	60.—
DR. ORBAY ANTAL, 1873 (1857)	48.—	TOMORY ANASZTÁZ, 1858 ...	105.—
ORSZ. NŐKÉPZŐ-EGYLET LEÁNY- TANODÁJÁNAK ÖNK.-KÖRE 1886	100.—	UNGVÁRY VILMOS, 1882 (1860)	60.—
PACHER I. DONÁT 1887 (1878)..	60.—	VÁLYA MIKLÓS, 1883 (1876) é. ...	100.—
PALCZER ERNŐ, 1874 (1869) ...	67.50	DR. VARGHA ZSIGMOND 1885(1868)	200.—
PAPPRAGÁNY JÁNOS, 1883 (1871)	51.—	VÁSÁRHELYI IMRE, 1878 (1862) é.	100.—
DR. PERÉMI GÁBOR, 1881 (1875)	70.05	DR. VIDÉKY FERENCZ, 1883 (1870)	100.—
DR. PETHŐ GYULA, 1876 (1869) é.	100.—	VIRÁGH ELEK, 1877 (1868).. ...	60.—
BR. PODMANICZKY FRIGYES, 1873 (1859) é.	100.—	DR. WAGNER JÁNOS, 1873 és 1886 (1870) készpénz és értékpapír	205.—
PULSZKY FERENCZ, 1876 (1872)	100.—	† WAGNER PÁL, 1882 é.	100.—
† PYRKER LÁSZLÓ, 1846 ...	315.—	WARTHA VINCZE, 1876 (1868) é.	100.—
RÁBA MIKLÓS, 1873 (1871) ...	60.—	YBL MIKLÓS, 1873 ...	100.—
DR. RÉCZKY IMRE, 1883 é.	100.—	ZSIGMONDI GÉZA, (1886) é.	100.—
REINER ZSIGMOND, 1886 ...	60.—	† ZSIVORA GYÖRGY, 1874 ...	100.—
† RICHTER ALAJOS, 1846 ...	210.—	A K. M. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT saját alapítványai:	
† BR. RITTERSTEIN ÁGOST. 1846	105.—	a) A »Népszerű előadások« jövedelme 1866-ban... ..	300.—
† ROCHOS ISTVÁN, 1846 (1841)	105.—	b) A Bugát-Schuster alapítvány kamatai (1868—1873)	1417.75
DR. RÓZSAHEGYI ALADÁR 1887 (1874)	60.—	c) A Könyvkiadó Vállalat jö- vedelme (1872—1887)	9285.71
SÁSKA MIHÁLY, 1874 (1869) ...	100.—	d) Dr. Kátai Gábor volt titkár emlékére 1878	200.—
DR. SCHULEK VILMOS, 1880 (1875)	100.—	e) Tőkésítés az 1878—1887-ik évi pénztári maradékból ...	25128.35
SCHULLER ALAJOS, 1879 (1868) é.	105.—	Összesen: Készpénzben ...	54933.10
DR. SCHVARCZ GYULA, 1864 k.	300.—	Értékpapírban..	4910.—
DR. SCHWARTZ OTTÓ, 1884 (1871)	60.—	Kötelezvényben..	2135.—
† SCITOVSZKY JÁNOS, 1864 ...	500.—		
SEMSÉY ANDOR, 1874	100.—		
SERLY SÁNDOR, 1885 (1872) ...	60.—		
† SIMON ELEK, 1869 é.	105.—		
SIMONYI ANTAL, UJHÁZI LÁSZLÓ nevére 1869 (1862) k.	200.—		
† BÁRÓ SINA SIMON, 1856.	525.—		
SIPOS PÁL, 1881 (1869).. ...	60.—		
DR. SOMOGYI KÁROLY a Szegedi Somogyi-könyvtár nevére 1878	200.—		
SOMOGYI RUDOLF, 1873 (1860) é.	100.—		
SOMSSICH PÁL, 1884	100.—		
F. SÖRÖS LUIZA, 1884 (1876) k.	100.—		
DR. SZABÓ JÓZSEF, 1877 (1848) é.	105.—		
† SZANDTNER HENRIK, 1873 (1870)	60.—		
† SZANISZLÓ FERENCZ, 1845 ...	52.50		
DR. SZELÉNYI LAJOS, 1873 (1869)	100.—		
† SZENTANDRÁSSY LAJOS, 1877..	60.—		
† SZIGLI GÁBOR, 1846	105.—		
SZILY KÁLMÁN, 1873 (1860) é.	210.—		
SZILY LÁSZLÓ, 1884.	60.—		
† SZÖNYI PÁL, 1878 (1846) ...	200.—		
SZÜTS ISTVÁN, 1875 (1869)..	60.—		
† TAKÁCS JÁNOS, 1880 (1846) ..	100.—		
M. K. TENGHERÉSZETI HATÓSÁG Fiumében 1875.	100.—		

A készpénzben befolyt alapítványokból 54170 fit 09 krért esetről esetre értékpapírok vásároltattak, valamint az időközben kihúzott értékpapírok beváltási ára is megint értékpapírokba lőn fektetve. Az ekként apránként összevásárolt értékpapírok névleges értéke 60905 frtot tesz. És így az alapítványok 1887. decz. 31-ikén következőleg vannak elhelyezve:

Készpénz ... 763.01
Értékpapír... 65815.—
Kötelezvény. 2135.—

Budapest 1887. deczember 31-ikén.

LENGYEL BÉLA,
e. titkár.

LEUTNER KÁROLY,
pénztáros.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.